

"Hän kuiskasi minulle
kolme kaunista sanaa.
Sijoitetun pääoman
tuotto."

Raisa, liiketalouden opiskelija, Lahti

OPINTO-OPAS 2010 – 2011

**Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden ala**

**Liiketalouden koulutusohjelma 210 op
Yrittäjäyyspolku**

Lahden ammattikorkeakoulu

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA

Tutkinto

Koulutusohjelma johtaa liiketalouden ammattikorkeakoulututkintoon.

Tutkintonimike

Tradenomi

Laajuus

210 op, 3,5 vuotta

Koulutusohjelman opinnoista ja tutkinnoista vastaa Liiketalouden ala Lahdessa.

Liiketalouden perusopinnojen jälkeen opiskelija valitsee yhden koulutusohjelmansa suuntautumisalan, jossa voi edelleen erikoistua valitsemalleen asiantuntijuuspolulle.

Suuntautumisalat

Markkinointi

Taloushallinto

Johtaminen ja viestintä

Yrittäjyyspolku

Osaamistavoitteet

Opintojen tavoitteena on kehittyä työelämän yleisten osaamistavoitteiden sekä koulutusohjelmakohtaisten osaamistavoitteiden mukaisesti asiantuntijaksi, joka selviytyy tulevaisuuden yrityselämässä erilaisista työtehtävistä. Työelämässä selviytymiseen tarvitaan jatkuvaa itsensä kehittämistä, eettistä osaamista, viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, kehittämistoiminnan osaamista, organisaatio- ja yhteiskuntaosaamista sekä kansainvälisyysosaamista. Näiden yleisten työelämävalmiuksien lisäksi eri koulutusohjelmilla on omat osaamistavoitteensa. Liiketalouden koulutusohjelmassa kehitetään liiketoimintaosaamista, kielitaitoa ja kansainvälisyysosaamista, kykyä kokonaisuuksien hallintaan sekä kannustetaan vaihtoehtoisia opintopolkua tarjoamalla toisaalta monialaisen osaamisen ja toisaalta oman alan asiantuntijuuden kartuttamiseen.

Opintojen rakenne ja oppimisprosessi

Opinnoissa on keskeistä konstruktivisen, ymmärtävän ja soveltavan oppimisen periaate. Laajoja ammattialan asiakokonaisuuksia opitaan tiiviissä yhteydessä käytännön työelämään. Käytäntöä oppimiseen tuovat erityisesti ongelmanratkaisu-, case- ja projektioppimismenetelmät.

Perusopinnot

Tutkintoon sisältyy pääasiallisesti ensimmäisenä opiskeluvuonna suoritettavat koko ammattikorkeakoulun yhteiset opinnot (14 op) ja liiketalouden yhteiset perusopinnot (56 op). Perusopinnoissa opiskelija hankkii yleiset liiketoimintaosaamisen valmiudet ja valmentautuu tutkivaan oppimiseen.

Ammattiopinnot

Ammattiopinnoissa opiskelija perehtyy valitsemansa suuntautumisalan erityisosaamiseen myös kansainvälisesti, soveltaa oppimaansa ja hankkii työyhteisössä tarvittavat tutkimus- ja kehittämisvalmiudet. Valitsemallaan suuntautumisalalla opiskelija rakentaa oman asiantuntijuuspolkunsaa. Ammattiopinnot muodostuvat moduleista, joissa aihealueen sisälle rakentuu laaja näkökulma tarkasteltavaan asiakokonaisuuteen.

Vapaavalintaiset opinnot (15 op) tukevat opiskelijan erikoistumista valitsemallaan polulla.

Työharjoittelu ja opinnäytetyö

Opiskelija soveltaa ja syventää ammatillista osaamistaan työelämässä toteutettavalla harjoittelujaksolla (30 op) ja soveltaa myös kehittäjän taitojaan laatimalla työelämälähtöisen opinnäytetyön (15 op). Tulevaisuuden tutkimus on tyypillinen opinnäytetyön menetelmä.

LIIKETALouden KOULUTUSOHJELMA

Yrittäjyyspolun suuntautumisvaihtoehto 210 op

Koulutuksen tavoitteet ja sisältö

Etsimme aktiivista ja innokasta valiojoukkoa, jonka tavoitteena on saada hyvät valmiudet toimia yrittäjämäisesti erilaisissa liiketalouden tehtävissä ja joka laittaa itsensä täysillä peliin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Koko oppimisajattelussa painottuvat innovatiiviset ja tulevaisuuteen suuntautuvat kehittämis- ja työskentelytavat.

Mottomme on ”minkä ilotta oppii, sen surutta unohtaa”. Oppiminen, jos mikä, on hauskaa! Tosin yleensä myös hikistä...”No pain, no gain!”

Oppiminen painottuu sinun omien henkilökohtaisten tavoitteitteesi mukaan:

- yrityksen tai organisaation toiminnan johtamiseen kehittävällä ja tulevaisuussuuntautuneella otteella
- oman tai perheyrittäjän perustamiseen ja/tai kehittämiseen
- yleisesti yrittäjämäiseen ajattelu- ja toimintatapaan

Hankit siis vankan pohjan liiketoimintaosaamisesta sekä syvennät osaamistasi tärkeimmillä osaamisalueilla. Mikäli arvostat todella henkilökohtaista yrittäjyyden oppimispolkua, valinnaisuutta, monimuotoisia aktiivisia oppimismenetelmiä, oikeita projekteja ja aktiivista yhteistyötä yritysten kanssa jo opiskeluaikana, meillä on paljon yhteisiä arvoja. Oppimistavoitteitteesi perusteella valitset yhteistyöyrityksiksi mahdollisimman mielenkiintoisia ja dynaamisia yrityksiä. Mikäli sinulla tai perheelläsi on yritys, on se tietysti luontevaa valita työskentelyn ja kehittämisen kohteeksi. Halutessasi voit suorittaa huomattavan osan opinnoista ulkomailla ja yrityksissä työskentelemällä.

KOULUTUSOHJELMAN PERUSOPINNOT 70 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Ammattikorkeakoulun yhteiset perusopinnot 14 op					
01SUOA Asiantuntijaviestintä 3 op	3				3
01PINFO Informaatiolukutaito 1 op	1				1
01RUO Ruotsin kieli 3 op	3				3
01ENG Vieras kieli ja viestintä 3 op	3				3
01PJYT Yrittäjyysopinnot 4 op		4			4
Toimiva yritys 21 op					
04LII802/1 Tuloksellinen työskentely 5 op	5				5
04LII602/2 Henkilöstö 4 op	4				4
04LII602/3 Talouden ohjaus 4 op	4				4
04LII602/4 Asiakassuhteet ja markkinointi 4 op	4				4
04LII602/5 Logistiikka 4 op	4				4
Yrityksen ulkoinen toimintaympäristö 6 op					
04LII602/6 Yritys ja kansantalous 3 op	3				3
04LII602/7 Yrityksen juridinen toimintaympäristö 3 op	3				3
Työvälineet 10 op					
04LII603/1 Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit 6 op	6				6
04LII603/2 Talous- ja rahoitusmatematiikka 4 op	4				4
Kielet ja viestintä 19 op					
04LII604/1 Yritysviestintä 4 op	4				4
1. vieras kieli 9 op					9
2. vieras kieli 6 op					6

AMMATTIOPINNOT 80 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
04YRI801 Yrittäjäyysprosessi 15 op			15		15
04YRI802 Going International 5 ects			15		15
04YRI803 Yritysprojektit 15 op			15		15
04LIY801 Ideasta yritystoiminnaksi 10 op					
04LIY801/1 Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op		5			5
04LIY801/2 Liiketoimintaoikeus ja -suunnitelma 5 op		5			5
04TUT600 Tutkimusorientaatio 10 op					
04TUT601 Tutkimusprosessi 5 op		5			5
04TUT602 Kvantitatiiviset menetelmät ja raportointi 5 op ¹⁾		5			5
04TUT603 Kvalitatiiviset menetelmät ja raportointi 5 op ¹⁾		5			5
Vaihtoehtoisen ammattiopinnot 25 op			25		25

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Vapaasti valittavat opinnot 15 op			15		15

HARJOITTELU 30 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Harjoittelu 30 op			30		30

OPINNÄYTETYÖ 15 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Opinnäytetyö 15 op			15		15

1) Valittava toinen opintojakso. Molemmat opintojaksot sisältävät Tieteellisen kirjoittamisen 2 op.

KOULUTUSOHJELMAN PERUSOPINNOT 70 OP

Ammattikorkeakoulun yhteiset opinnot 14 op

Toteutetaan Lahden ammattikorkeakoulun yleisen suunnitelman mukaisesti.

Toimiva yritys 21 op

04LII802/1 TULOSELLINEN TYÖSKENTELY 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tutustuu erilaisiin oppimismenetelmiin, joita sovelletaan opintojen aikana.
- hankkii asenteelliset ja käsitteelliset valmiudet tehdä töitä tiimissä ja yhteistyöverkostoissa.
- hankkii projekti- ja tiimityöskentelyn perustaidot, joiden myötä hänellä on valmiudet osallistua projektityöskentelyyn ja johtaa erilaisia projekteja
- hankkii asenteelliset ja käsitteelliset valmiudet ymmärtää innovatiivisen kulttuurin merkityksen erilaisissa organisaatioissa.
- tutustuu luovaan ajatteluun, systemaattisen innovaatioprosessin vaiheisiin ja keskeisiin metodeihin.

Sisältö

Oppimistyylit, oman oppimisen arviointi, ongelmakeskeisiin oppimismenetelmiin tutustuminen, tiimityön perusteet, projektinhallinta, innovaatiotoiminta ja luova ajattelu.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen lähiopetukseen ja tutorointiin, oppimistehtävät ja yritysportfolio.

Opiskelumateriaali

Luennoilla jaettava materiaali, omat muistiinpanot.

04LII602/2 HENKILÖSTÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää organisaatioiden keskeisimpien henkilöstötoimintojen merkityksen
- osaa työelämän keskeisimmät pelisäännöt
- osaa hahmottaa organisaatorakenteita
- ymmärtää organisaatiokulttuurin ja arvojen merkityksen.

Sisältö

Henkilöstöjohtaminen ja –toiminnot, työelämän pelisäännöt, organisaatio käsitteenä ja organisaatorakenteet, organisaatiokäyttäytyminen ja –kulttuuri.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus lähiopetuksessa, oppimistehtävät, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Viitala R., 2007. Henkilöstöjohtaminen: Strateginen kilpailutekijä, Edita, Helsinki.

04LII602/3 TALOUDEN OHJAUS 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taloushallinnon merkityksen osana yrityksen toimintaa
- perehtyy laskentatoimen osa-alueisiin ja tehtäviin sekä kannattavuusajatteluun
- osaa hyödyntää katetuottolaskentaa markkinointi- ja palveluyrityksissä
- sisäistää budjetointiprosessin vaiheet ja oppii laatimaan lyhyen tähtäimen tavoite- ja tarkkailulaskelmia

Sisältö

Talousohjaus osana yrityksen toimintaa, laskentatoimen tehtävät, kustannuskäsitteet, katetuottolaskenta, markkinointi- ja palveluyrityksen kannattavuuden seuranta, hinnoittelu, budjetointi.

Suoritustapa ja arviointi

Tentti ja portfolio

Opiskelumateriaali

Jyrkkiö, E. & Riistama, V. 2006 Laskentatoimi päätöksenteon apuna. WSOY, Porvoo

04LII602/4 ASIAKASSUHTEET JA MARKKINOINTI 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija ymmärtää asiakaslähtöisen ajattelutavan merkityksen liiketoiminnassa, hallitsee markkinoinnin peruskäsitteet ja tehtävät yrityksessä sekä osaa soveltaa markkinointia asiakaslähtöisesti.

Sisältö

Asiakassuhdemarkkinoinnin perusteet, markkinoinnin sisäinen ja ulkoinen toimintaympäristö, kuluttajan käyttäytyminen ja ostopäätöksen teko, markkinoinnin kilpailukeinot: tuote, hinta, saatavuus ja markkinointiviestintä.

Suoritustapa ja arviointi

Lähiopetus, tentti ja yritysportfolio.

Opiskelumateriaali

Bergström, S. & Leppänen, A. 2003. Yrityksen asiakasmarkkinointi. Edita, Helsinki.

04LII602/5 LOGISTIikka 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee logistiikan terminologian
- ymmärtää arvoketjun muodostumisen ja logistiikan mahdollisuudet vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen
- tuntee ostoprosessin, varastoinnin sekä tuotannon perusteet
- saa valmiuksia käyttää toiminnan kehittämisen ja valvonnan menetelmiä
- ymmärtää toimitusehtolausekkeet toimitusta ohjaavana kauppasopimuksen osana.

Sisältö

Logistiikkakäsite, ostotoiminta, toimitusehtolausekkeet, varastointi, tuotannon perusteet, menetelmiä: varaston kiertonopeus, toimituserän koon määrittäminen, ABC-analyysi jne.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen lähiopetukseen, vierailija/vierailu, yritysportfolio, kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Opintopaketti, luentomateriaali.

Yrityksen ulkoinen toimintaympäristö 6 op

04LII602/6 YRITYS JA KANSANTALOUS 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää kansantalouden toiminnan peruslainsäädännön
- hallitsee kuluttaja- ja tuottajateorian peruskäsitteet
- ymmärtää markkinamekanismin toiminta-ajatuksen
- ymmärtää suhdannevaihtelun perusajatuksen
- ymmärtää työttömyyden ja inflaation syyt ja seuraukset
- hallitsee talouspoliittisen vaikuttamisen perusteet

Sisältö

Mikro- ja makrotalousteorian peruskäsitteet, hyödykemarkkinoiden perusmallit, kiertokulkuajattelu, työllisyys ja inflaatio, suomalainen suhdannevaihtelu, finanssi- ja rahapolitiikan perusajatus.

Suoritustapa ja arviointi

Lähiopetus, oppimistehtävät, loppuentti.

Opiskelumateriaali

Pekkarinen, J & Sutela, P. 2004. Avain kansantaloustieteeseen. WSOY, Porvoo.

04LII602/7 YRITYKSEN JURIDINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ 3 OP

Osaamistavoitteet

Kurssilla opiskelija oppii

- hahmottamaan, miten Suomen oikeusjärjestys/-järjestelmä toimii ja mistä osista se rakentuu.
- hahmottamaan, miten yritystoiminnan juridiikka toimii sopimusten laatimisen, tulkinnan, täydentämisen, sopimusrikkomusten sekä tuomioistuintoiminnan osalta.
- toimimaan aktiivisesti ja oikein yrityksen edustajana käytännön sopimusoikeudellisissa ongelmatilanteissa.

Sisältö

Suomen oikeusjärjestyksen/-järjestelmän, lainkäytön sekä täytäntöpanon perusteet, Suomen sopimusoikeuden perusteet. Kaikkia kurssilla esiin tulevia ilmiöitä pyritään tarkastelemaan yritystoiminnan ja käytännön näkökulmasta.

Suoritustapa ja arviointi:

Luennot, case-tehtävät ja tentti.

Opiskelumateriaali

Opiskelumateriaalina ovat luennot (tietoiskut + tapausharjoitukset) sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali. Ojajarvi, Vainio (toim.); Ammattikorkeakoulun juridiikka I, uusin painos (kurssin aihealueita koskevin osin).

Työvälineet 10 op**04LII603/1 TEKSTIT, TAULUKOT JA ESITYSMATERIAALIT 6 OP****Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa käyttää työvälineohjelmia liiketalouden tehtävissä.

Sisältö

SFS-standardin mukaisten asiakirjojen laatiminen tekstinkäsittelyohjelmalla, tyylien käyttö tekstinkäsittelyssä, laskentamallien laatiminen ja havainnollistaminen taulukkolaskentaohjelmalla, diaesityksen tuottaminen suunnittelumallia käyttäen grafiikkaohjelmalla.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Hyppönen, Annikki. Word 2003 – tekstinkäsittely. Visual-sarja. ISBN 951-846-203-8

Manu, Petri, Pulkkinen, Heljä. Excel 2003 – taulukkolaskenta. Visual-sarja. ISBN 951-846-211-9

Luennoitsijan ilmoittama materiaali

04LII603/2 TALOUS- JA RAHOITUSMATEMATIIKKA 4 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija hallitsee talouselämässä tarvittavat keskeiset talousmatematiikan laskentamenetelmät ja tuntee niiden käyttöarvon erityisesti rahaan liittyvissä käytännön tilanteissa.

Sisältö

Prosenttilaskennan soveltaminen verotusta, hinnoittelua ja rahan kotimaista ja ulkomaista arvoa käsittelevissä tehtävissä, indeksien merkitys talouselämää analysoitaessa, korko- ja koronkorkolaskenta selvitettyä pääoman hintaa, tuottoa ja kannattavuutta, säännönmukaisesti toistuvien talletusten ja maksujen hallinta, rahoitusmuodot.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset

Aktiivisuus laskuharjoituksissa, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Saaranen, P., Koltola, E., Pösö J. 2003. Liike-elämän matematiikka. Edita Prima Oy, Helsinki.

Kielet ja viestintä 19 op**04LII604/1 YRITYSVIESTINTÄ 4 OP****Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- ymmärtää viestinnän merkityksen liiketoiminnassa tuloksenteon välineenä sekä viestinnän ja organisaatorakenteen yhteyden

- osaa toteuttaa yrityksen sisäistä viestintää ja valita viestintään tarkoituksenmukaiset keinot ja kanavat

- pystyy kirjoittamaan yrityksen kaupalliset viestit ja tiedotteet ja rakentamaan teksteillään myönteistä yrityskuvaa hahmottaa rekrytointiprosessin työnantajan näkökulmasta ja osaa markkinoida itseään rekrytointitilanteessa

- harjoittaa työelämän keskeisiä esiintymistaitoja

- mieltää kielen hallitsemisen työnteon välineenä ja onnistuneen viestinnän edellytyksenä.

Sisältö

Yritysviestinnän periaatteet ja tehtävät, yritysviestintä maineenhallinnan osana, sisäisen viestinnän merkitys, keinot ja kanavat, kaupankäynnin tekstit ja tiedotteet sekä yrityksen rekrytointiin liittyvä viestintä.

Edeltävät opinnot

01PSUO Suomen kieli ja viestintä 4 op.

Suoritustapa ja arviointi

Henkilökohtainen portfolio ja yritysportfolio, tentti.

Opiskelumateriaali

Kortetjärvi-Nurmi, S., Kuronen, M.-L. & Ollikainen, M. 2002. Yrityksen viestintä. 3., uud.p. Edita, Helsinki. Kurssilla annettava materiaali.

1. Vieras kieli 9 op
  2. Vieras kieli 6 op
- Ks. kuvaukset Liiketalouden kieliopinnot 2009-10 –tiedostosta.

AMMATTIOPINNOT 80 OP

04YRI801 Yrittäjyysprosessi 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- oppii tien yrittäjyyteen.
- kykenee arvioimaan itseään ja oppimistaan sekä kehittää ja soveltaa yrittäjyyteen oppimisen henkilökohtaisia menetelmiä.

Sisältö

Mitä yrittäjäksi ryhtymiseen tarvitaan. Menestyvän yrittäjän kompetenssit. Yrittäjyyteen kehittymisen osaaminen sekä kyky arvioida itseään ja yrittäjyysprosessiaan.

Suoritustapa ja arviointi

Henkilökohtainen ohjaus. Keskustelut tutorin ja mentorin kanssa. Oppimistehtävät. Oppimispäiväkirja. Viikoittainen tapaaminen ryhmän kanssa.

Arviointi on jatkuvaa itse- ja ryhmäarviointia. Arvostelu asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Prosessin aikana tuotettava materiaali.

04YRI802 Going International 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia erilaisissa kansainvälisissä tilanteissa ja ulkomailla
- osaa toimia erilaiset kulttuurit huomioon ottaen.

Sisältö

Sisältö koostuu ulkomailla suoritetusta jaksosta mahdollisine ennakko- ja arviointitehtävineen.

Suoritustapa ja arviointi

Modulin voi toteuttaa monella tavalla, mutta ehdottomasti ulkomailla. Tyypillisesti se on jossakin korkeakoulussa tai yrityksessä tapahtuvaa oppimista ja työskentelyä. Helppo vaihtoehto on osallistua yhteistyökorkeakoulujen järjestämille intensiivi viikoille yhdessä yrittäjyyspolun muiden oppijoiden ja ohjaajan kanssa.

Arviointi

Itsearviointi ja ulkomaisen yhteistyökumppanin suorittama arviointi.

04YRI803 Yritysprojektit 15 op

Osaamistavoitteet

Osaamistavoitteet vaihtelevat projektin luonteen ja oppijan valmiuksien mukaan. Aina ne liittyvät yleisiin ja siirrettäviin työelämäkompetensseihin.

Sisältö

Sisältö koostuu tyypillisesti asiakasorganisaatiolle tehtävästä käytännön työstä, joka voi olla esim. markkinointitutkimus, myyntitapahtuma, imagen kehittäminen, strategian pohjaksi tehtävä tulevaisuuden tutkimus jne.

Suoritustapa ja arviointi

Modulin voi toteuttaa monella tavalla. Ensimmäiset yritysprojektit tulevat yleensä yritys yhteistyöorganisaation kautta, mutta jatkossa oppija hankkii ja myy niitä itse. Hankkeissa oppija pyrkii siihen, että saa työstä myös rahallisen korvauksen. Projektin aikana oppija työskentelee joko asiakasorganisaation osittamissa tiloissa, tai LAMKin projektitiloissa tai kotoa käsin. Tyypillisesti projekteihin osallistuu 2-3 oppijaa ja tyypillisin koko on 3op.

Arviointi

Itsearviointi, ryhmäarviointi sekä asiakkaan ja mahdollisesti asiakkaan suorittama arviointi.

04LIY801 Ideasta yritystoiminnaksi 10 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää liiketoiminnan eri osa-alueiden kytkeytymisen toisiinsa
- osaa analyttisesti tarkastella ja suunnitella liiketoiminnan eri osa-alueita

- osaa lainsäädännön vaateet yritystoimintaa käynnistettäessä, eri yritysmuotoja perustettaessa ja hallinnoitaessa sekä markkinoilla kilpailtaessa
- ymmärtää kirjausketjun tositteesta tuloslaskelmaan ja taseeseen
- osaa laatia perustettavan yrityksen rahoitussuunnitelmat ja arvioida toiminnan kannattavuutta sekä tuntee kotimaiset ja kansainväliset maksutavat

04LIY801/1 LASKENTATOIMI JA RAHOITUSSUUNNITTELU 5 OP

Osio 1: Laskentatoimi 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia pienen yrityksen kirjanpidon ja tilinpäätöksen
- ymmärtää kahdenkertaisen kirjanpidon ja arvonalisäveron periaatteet.

Sisältö

Kirjanpitovelvollisuus yritystoiminnassa, kirjanpidon peruskäsitteet, tiliryhmät ja kirjaussäännöt, hankintamenojaksottaminen, tositteet, tililuettelot ja hyvityslaskut, liiketapahtumien kirjaamisperusteet, arvonlisäveron kirjaukset, tilinpäätösasiakirjat; tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitustehtävät ja tentti.

Osio 2: Rahoitussuunnittelu 2 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia alkavan yrityksen liiketoimintasuunnitelman talouslaskelmat
- osaa arvioida hankkeen kannattavuutta
- tuntee tavanomaiset kotimaiset ja kansainväliset maksutavat.

Sisältö

Investointi- ja käyttöpääoman tarvelaskelmat, myyntikatetarvelaskelma ja myyntibudjetti, kolmen ensimmäisen vuoden tulos- ja rahoitusbudjetit, ensimmäisen vuoden kuukausikohtainen kassabudjetti ja tase-ennuste, yrityksen toimintaa kuvaavat tunnusluvut, kotimaiset ja kansainväliset maksutavat.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitustehtävät, oman ryhmän yrityksen liiketoimintasuunnitelman laskelmat ja opettajan arviointi.

Edeltävät opinnot

Yrittäjyysopinnot, Asiakassuhteet ja markkinointi, Yrityksen juridinen toimintaympäristö.

Opiskelumateriaali

Tomperi Soile,2009: Käytännön kirjanpito ja harjoituskirja, Edita Oyj.

04LIY801/LIIKETOIMINTAOIKEUS JA -SUUNNITELMA 5 OP

Osio 1: Liiketoimintaoikeus 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee liiketoiminnan käynnistämisen ja harjoittamisen kannalta merkityksellisen lainsäädännön
- ymmärtää eri liiketoimintayhteisöjen oikeudellisen sääntelyn peruseriaatteet
- osaa perustaa erilaisia oikeushenkilöitä, osaa toimia sekä yrittäjänä että toimihenkilönä eri yritysmuodoissa
- osaa sopimuskumppanina arvioida eri yritysmuotoihin liittyvät oikeudelliset riskit.

Sisältö

Liiketoiminnan aloittamisen oikeudelliset edellytykset, henkilöyhtiöt, osakeyhtiö, osuuskunta, eurooppayhtiöt, rahanpesu, kilpailuoikeus, yrityssaneeraus ja konkurssi.

Suoritustapa ja arviointi

Osio muodostuu luennoista, harjoitustehtävistä, luentoja täydentävästä kirjallisesta materiaalista sekä tentistä. Osaamisen arviointi perustuu periodin päätteeksi järjestettävän tenttiin sekä tehtäviin.

Osio 2: Liiketoimintasuunnitelma 2 op

Osaamistavoitteet

- osata soveltaa aikaisemmin opittuja asioita liiketoiminnan suunnittelussa
- ymmärtää liiketoiminnan osa-alueiden kytkeytymisen toisiinsa
- osata tarkastella ja kehittää liiketoiminnan eri osa-alueita tietyssä toimintaympäristössä
- osata hahmottaa ja hallita yhteistoimintaverkostoja
- osata laatia ja toteuttaa ammattimaisia presentaatioita suurelle yleisölle.

Sisältö

Toimintaympäristön analysointi, markkinointisuunnitelma ja liiketoimintasuunnitelma.

Suoritustapa ja arviointi

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ryhmätyönä, luennot ja liiketoimintasuunnitelman arviointi.

Edeltävät opinnot

Yrittäjyysopinnot, Asiakassuhteet ja markkinointi, Yrityksen juridinen toimintaympäristö.

Opiskelumateriaali

Luentomateriaali ja opettajan erikseen ilmoittama muu materiaali.

04TUT600 Tutkimusorientaatio 10 op

04TUT601 TUTKIMUSPROSESSI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee tieteellisen tutkimuksen periaatteet, lähestymistavat ja tavallisimmat yhteiskuntatieteiden tutkimusmenetelmät
- tuntee tutkimustyön vaiheet
- oppii arvioimaan menetelmien soveltuvuutta
- oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta
- pystyy suorittamaan tavallisimmat tilastolliset analyysit
- oppii ymmärtämään tilastollisten tutkimusraporttien sisältöä.

Sisältö

Yleiset kvantitatiiviset ja kvalitatiiviset menetelmät. Tutkimusongelman ymmärtäminen ja eri menetelmien soveltuvuus tutkimustarpeisiin. Tiedon luotettavuus ja yleistettävyyys. Tutkimussuunnitelman laatiminen ja pienimuotoisen tutkimuksen toteuttaminen.

Edeltävät opinnot

Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, oppimistehtävät, tutkimuksen suorittaminen ja esittäminen ja/tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 – 5.

Opiskelumateriaali

Opiskelumateriaalina ovat luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali. Muuna, tukevana, opiskelumateriaalina: Heikkilä Tarja. 2005. 5-6. painos Tilastollinen tutkimus. Edita Prima OY, Helsinki

Huom.

Tutkimusprosessin jatkon 5 op suoritus on vaihtoehtoinen.

04TUT602 KVANTITATIIVISET MENETELMÄT JA RAPORTOINTI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- oppii käyttämään SPSS-ohjelmistoa analyysivälineenä
- oppii tilastollisen päätöksenteon
- ymmärtää tilastollisen riippuvuuden merkityksen
- oppii valitsemaan sopivan menetelmän ja käyttämään niitä kriittisesti
- ymmärtää tutkimustekstin rakenteen ja kieliasun vaatimukset
- osaa hankkia tietoa itsenäisesti ja soveltaa lähteitä kriittisesti
- hallitsee abstraktin kirjoittamisen.

Sisältö

SPSS-ohjelmisto analyysivälineenä. Havaintomatriisin luominen ja käsittely. Frekvenssijakaumat, tunnusluvut ja graafinen esittäminen. Tilastollisen riippuvuuden tutkiminen. Hypoteesien testaaminen. Monimuuttujamenetelmät. Tutkimustekstin rakenne ja kieliasu. Tiedon hankinta ja lähteiden kriittinen soveltaminen. Abstraktin kirjoittaminen.

Edeltävät opinnot

Tutkimusprosessi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, oppimistehtävät, mahdolliset projektityöt ja raportointi.

Opiskelumateriaali

Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S., Mäntynen, A. 2007. Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Porvoo: WSOY.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali.

04TUT603 KVALITATIIVISET MENETELMÄT JA RAPORTOINTI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- sisäistää kvalitatiivisen tutkimuksen taustalla olevan ajattelun mallit
  - osaa laatia perustellun kvalitatiivisin menetelmin toteutettavan tutkimussuunnitelman
  - osaa arvioida kvalitatiivisen tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia tutkimustavan omista lähtökohdista käsin
  - ymmärtää tutkimustekstin rakenteen ja kieliasun vaatimukset
- osaa hankkia tietoa itsenäisesti ja soveltaa lähteitä kriittisesti
- hallitsee abstraktin kirjoittamisen.

Sisältö

Kvalitatiivinen lähestymistapa yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Erilaiset tutkimusasetelmat. Kvalitatiiviseen tutkimusstrategiaan perustuvan tutkimussuunnitelman laatiminen. Tutkimusaineiston tulkinta ja analysointi. Tutkimustekstin rakenne ja kieliasu. Tiedon hankinta ja lähteiden kriittinen soveltaminen. Abstraktin kirjoittaminen.

Edeltävät opinnot

Tutkimusprosessi.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot ja harjoitustyöt

Opiskelumateriaali

Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S., Mäntynen, A. 2007. Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Porvoo: WSOY.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali.

Vaihtoehtoiset ammattiopinnot 25 op

Ks. kuvaukset Liiketalouden vaihtoehtoiset ammattiopinnot 2010-11. Vaihtoehtoisten ammattiopintojen tarjonta vaihtunee vuosittain.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP

Vapaasti valittavat opinnot voidaan valita oman koulutusyksikön tai Lahden ammattikorkeakoulun muiden koulutusyksiköiden tarjonnasta. Opintoja voidaan valita myös muista kotimaisista ja ulkomaisista korkeakouluista. Opinnot tulee hyväksyttävä osaksi opintosuunnitelmaa.

HARJOITTELU 30 OP

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija perehtyy alansa ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Opiskelija laajentaa ja syventää ammatillista osaamistaan ja valmentautuu alansa työelämän vaatimuksiin. Työharjoittelu on siten osa ammattiinkasvamisprosessia. Työharjoittelun kesto on 30 op. Opiskelija hankkii työharjoittelupaikan itse ja tutoropettaja ohjaa ja arvioi harjoittelua. Työharjoittelusta on erikseen ohjeet raportointiin, seminaariin ja arviointiin.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP

Tavoitteet ja sisältö

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia käyttää tietojaan ja taitojaan omaan koulutusalaansa liittyvän työelämälähtöisen aiheen tutkimisessa tai kehittämisessä. Opinnäytetyö on prosessi, johon kuuluvat tieto- ja taitoperustan hankkiminen, aiheen valinta, tutkimustyön suunnittelu ja toteutus, raportointi ja työn esittäminen sekä opinnäytetyön arviointi.

Suoritustapa ja arviointi

Opinnäytetyö voidaan tehdä yksin tai toisen opiskelijan kanssa. Opinnäytetyö tehdään pääohjaajan tukemana.

Lopullisen opinnäytetyön arvioinnin suorittaa laitoksen nimeämät kaksi henkilöä. Ohjeet opinnäytetyön raportointiin, seminaareihin ja arviointiin löytyvät laitoksen verkosta.

YHTEYSTIEDOT

Lahden ammattikorkeakoulu Liiketalouden laitos

Ståhlberginkatu 4B
15110 Lahti
Puh. (03) 828 19
Faksi (03) 828 2635

Koulutuspäällikkö Erja Turunen

Opintotoimisto
Puh. (03) 828 2604 ja 828 2605
Sähköposti: liiketalous@lamk.fi
Opintotoimiston aukioloajat:
ma, ti, ja to klo 9.00 - 15.00
ke klo 9.00 - 17.30
pe klo 9.00 - 14.00

Koulutussuunnittelija
Nuoret, puh. (044) 708 0775
Aikuiskoulutus, puh (03) 828 2642

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@lamk.fi

YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA.

Markkinointi
Taloushallinto
Johtaminen ja viestintä
Yrittäjyyspolku

Yliopettaja Marjatta Pasanen
Puh. (03) 828 2612

**KANSAINVÄLISEN KAUPAN
KOULUTUSOHJELMA**
Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

**LIIKETOIMINNAN LOGISTIIKAN
KOULUTUSOHJELMA**
Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

**DEGREE PROGRAMME IN INTERNATIONAL
BUSINESS**
Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

LUONNONTIETEIDEN ALA

TIETOJENKÄSITTELYN KOULUTUSOHJELMA
Yliopettaja Harri Kokkonen
Puh (050) 380 8309

**DEGREE PROGRAMME IN BUSINESS
INFORMATION TECHNOLOGY**
Yliopettaja Torsti Rantapuska
Puh. (050) 526 5867

LIIKETALOUDEN YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

**YRITTÄJYYDEN JA
LIIKETOIMINTAOSAAMISEN
KOULUTUSOHJELMA**
Yliopettaja Sanna Virtainlahti
Puh (044) 708 0692

**MASTER 'S PROGRAMME IN INTERNATIONAL
BUSINESS MANAGEMENT**
Yliopettaja Brett Fifield
Puh (050) 502 0698